

LOGISTICKÉ A NAUTICKÉ VZDELÁVANIE PRE DUNAJSKÝ KORIDOR

Pavel Žarnay a Andrej Dávid

Úvod

Po dôkladnom posúdení situácie v európskej vnútrozemskej vodnej doprave, možností jej logistických aktivít a pozícií na prepravnom trhu pripravila Komisia Európskej únie pre vnútrozemskú plavbu v septembri 2004 technicko-ekonomickú štúdiu „Perspektívy vnútrozemskej vodnej dopravy v rozšírenej Európe“. Začiatkom nasledujúceho roka sa 25. 2. 2005 uskutočnil na uvedenú tému medzinárodný seminár, po ktorom nasledovali v priebehu roka 2005 verejné konzultácie zúčastnených členských štátov únie medzi sebou i s predstaviteľmi priemyslu. Výsledkom tohto úsilia Komisie EÚ je integrovaný Akčný a rozvojový program pre vnútrozemskú plavbu a vodné cesty v Európe (NAIADES), na ktorý nadviazali ďalšie špecializované projekty v európskych rámcových programoch, ako sú PLATINA, EWITA, NELI a iné.

Programy rozvoja plavby a vodných ciest

Akčný a rozvojový program vnútrozemskej plavby a vodných ciest v Európe (NAIADES - Navigation and Inland Waterway Action and Development in Europe) prijatý vrcholnými orgánmi Európskej únie začiatkom roku 2006 sa zameriava na 5 strategických a navzájom sa podmieňujúcich súčastí komplexnej politiky vo vnútrozemskej vodnej doprave. Sú to

1. Dopravný trh
2. Lodstvo
3. Pracovníci (pracovné miesta a zručnosti)
4. Informovanosť verejnosti (pochopenie a jej podpora),
5. Dopravná infraštruktúra.

Súčasťou Akčného a rozvojového programu sú aj odporúčania ďalšieho pôsobenia v tejto oblasti, ktoré majú vykonať členské štáty spolu s Európskym spoločenstvom a ďalšími zúčastnenými stranami v období rokov 2006-2018. Odporúčania smerujú najmä do legislatívnych, koordinačných a podporných opatrení. Program pritom musia jednotlivé štáty uskutočňovať v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi, riečnymi komisiami a kľúčovými priemyselnými odvetviami. Príkladom v implementácii programu NAIADES na dunajskej vodnej ceste môže byť aj susedné Rakúsko, ktorého Spolkové ministerstvo dopravy, inovácií a technológií (BMVIT) v spolupráci s Hospodárskou komorou (WKÖ), Rakúskou dopravnou vedeckou spoločnosťou (ÖVG) a Via donau – rakúskou spoločnosťou vodných ciest už začiatkom marca roku 2007 na odbornom seminári „Dunaj – kam smeruješ nákladná plavba?“ vo Viedni predstavili svoj NAP – Národný akčný plán dunajskej plavby. Týmto dokumentom Rakúsko si vytýčilo svoju základnú stratégiu pre nasledovných 10 oblastí :

1. Infraštruktúra (vodné cesty)
2. Prístavy (a prekladiská)
3. Informačné systémy
4. Flotila
5. Vzdelávanie (základné a postgraduálne)
6. Propagácia (lobbying)
7. Dáta a fakty (informovanosť)
8. Nové trhy (odomknutie prepravného potenciálu)
9. Prepravné stratégie

Na rozdiel od Maďarska, ktoré sa predstavilo aspoň výstavbou a ďalšími svojimi zámermi v prekladisku a budúcom prístave Győr – Gönyű, Slovensko sa na uvedenom seminári na jar, ani v priebehu roka 2007 nijako aktívne neprezentovalo. Až v závere nasledujúceho roka (2008) Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR rozbehlo prostredníctvom Výskumného ústavu dopravného prípravu svojho Generálneho plánu rozvoja vodnej dopravy do roku 2013, ktorý by mohol byť obdobou rakúskeho NAP – Národného akčného plánu dunajskej plavby. Odborná verejnosť vodnej dopravy na Slovensku očakáva, že navrhovatelia tohto strategického dokumentu budú o návrhu informovať a vytvoria priestor aj pre konštruktívnu odbornú diskusiu.

Podľa stanoviska Štátnej plavebnej správy, ktorá má pochopiteľne najviac skúseností s aplikáciou nášho zákona o vnútrozemskej plavbe, Generálny plán rozvoja vodnej dopravy SR do roku 2013 by sa mal po úprave priorít sústrediť predovšetkým na nasledovné oblasti :

- Strategický plán rozvoja infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy po zohľadnení najvýznamnejších plavebných prekážok a jej inštitucionálneho rámca, vrátane rozvoja slovenských prístavov
- Rozvoj riečnych informačných služieb a ich rozšírenej ponuky
- Zvýšenie znášanlivosti plavidiel so životným prostredím
- Preventívne opatrenia na ochranu pred haváriami plavidiel
- Podporné programy štátnej pomoci zamerané na prekladiskové zariadenia a realizáciu fondu na výstavbu prístavných hrán
- Podporný program vzdelávania vo vodnej doprave

Projekty medzinárodnej spolupráce

Na podporu rozšírenia, rozpracovania strategických zámerov a ich praktického uplatnenia sa v uplynulých rokoch s finančnou a organizačnou podporou Európskej únie rozbehlo niekoľko medzinárodných projektov aj v rámci 6. a 7. rámcového programu EÚ, aj programov MarcoPolo a Socrates. Pre oblasť aplikácie programu NAIADES v jednotlivých krajinách je to predovšetkým program PLATINA.

PLATINA - Platforma pre implementáciu NAIADES - integrovaného Akčného a rozvojového programu vnútrozemskej plavby a vodných ciest v Európe (Platform for the implementation of NAIADES) je projekt vyhlásený v roku 2007 rámci 7. rámcového programu Európskej únie, pričom sa reálne začal v roku 2008, končiť má v roku 2011. Zúčastňuje sa ho 23 spolupracujúcich subjektov z 10 štátov (bez Slovenska), rozpočet projektu počíta s dotáciou 11 mil. €. Má napomôcť koordinovanému vytváraniu národných akčných plánov podobných rakúskemu a implementáciu schválených národných strategických koncepcií

Akčný a rozvojový program vnútrozemskej plavby a vodných ciest v Európe NAIADES vo svojich aktivitách číslo 3 a 4 (pracovníci - pracovné miesta a zručnosti, resp. informovanosť verejnosti - pochopenie a jej podpora) počíta prirodzene aj s oblasťou vzdelávania a výcviku odborníkov pre vnútrozemskú plavbu a vodné cesty, resp. i ich propagácie a popularizácie. K tejto oblasti sa viažu ďalšie projekty medzinárodnej spolupráce :

EWITA (European web platforms & training concepts for intermodal inland waterway transport) vytvoril zásady pre www - aplikácie a koncepcie tvorby vzdelávacích a výcvikových programov pre európsku vnútrozemskú plavbu.

EDINNA – Vzdelávanie pre vnútrozemskú plavbu (Education inland navigation) je spoločenstvom subjektov spolupracujúcich v oblasti vzdelávania vo vnútrozemskej plavbe. Toto sa ustanovilo z iniciatívy námorných akadémií v spolupráci s Centrálnou komisiou pre plavbu na Rýne na kongrese európskych vzdelávacích inštitúcií pre vnútrozemskú plavbu konanom v Štrasburgu od 17. do 19. júna 2008. Ako združenie sa ustanovilo a zaregistrovalo v holandskom právnom systéme začiatkom februára 2009 sa v Rotterdame.

NELI - medzinárodná spolupráca pri vytváraní informačnej siete pre logistické a plavebné vzdelávanie (Cooperation – Network for logistics & nautical education focusing on inland waterway transport in the Danube corridor supported by inovative solutions) je projekt zameraný na nákladnú lodnú prepravu na vnútrozemskej vodnej ceste v dunajskom koridore s podporou inovatívnych riešení. Bol vyhlásený a ustanovený v priebehu roku 2008 a jeho aktivity prakticky začali v apríli 2009. Na spolupráci sa zúčastňuje 15 subjektov z prístavov, riadiacich a informačných centier, univerzít, výcvikových, projekčných a vývojových ústavov z Rumunska, Rakúska, Slovenska, Maďarska, Srbska, Chorvátska, Bulharska a Ukrajiny. Za Slovensko sa na spolupráci podieľajú Katedra vodnej dopravy Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline spolu s Fakultou manažmentu a logistiky Technickej univerzity Košice.

Jednotlivé aktivity projektu sa členia do nasledujúcich piatich pracovných oblastí :

WP 1 Riadenie a koordinácia medzinárodného projektu,

WP 2 Komunikácia a šírenie poznatkov

WP 3 Spolupráca pri implementácii siete

WP 4 Vzdelávacie a výcvikové služby

WP 5 Informačné a výcvikové strediská vnútrozemskej plavby

Po úvodnom májovom rokovaní v Belehrade v poradí druhá (tzv. štartovacia) porada spolupracujúcich partnerov v projekte bola začiatkom júla v Rumunskom námornom výcvikovom centre (CERONAV) v Konstanci na rumunskom čiernomorskom pobreží. Bilaterálne i multilaterálne pracovné stretnutia a semináre pokračovali v rôznych spolupracujúcich organizáciách ďalších zúčastnených štátov (o.i. v Bukurešti, vo Viedni, v Budapešti a začiatkom decembra 2009 aj v Žiline).

Popri rokovaníach o obsahu a spôsobe praktického naplnenia jednotlivých pracovných oblastí boli príležitosťou aj pre dvojstranné konzultácie so spolupracujúcimi partnermi z Via Donau Viedeň, z Technickej univerzity Košice i z Technickej a ekonomickej univerzity Budapešť k možnostiam spresnenia plánovaných aktivít a finančného plánu v rámci projektu, ako aj k niektorým aspektom vzájomnej koordinácie praktických krokov.

Informačné zdroje :

- 1 KLEPOCH, J. – ŽARNAY, P. : Program NAIADES a naša vnútrozemská plavba. In : Horizonty dopravy 1/2007 , Žilina 2007
- 2 Nationaler Aktionsplan Donauschifffahrt – Massnahmenübersicht. Bundesministerium für Verkehr, innovation und Technologie, Wien 2006, www.bmvit.gv.at, www.donauschifffahrt.info
- 3 An Integrated European Action Programme for Inland Waterway Transport. Draft communication from the commission on the promotion of inland waterway transport „NAIADES“. Pracovný materiál EK , Brusel 2006
- 4 AGN – Dohoda o európskych hlavných vodných cestách medzinárodného významu. Dokumenty EHK OSN, Ženeva 1996
- 5 Zákon č. 338 o vnútrozemskej plavbe a jeho novely

Lektoroval:

doc. Ing. Jarmila Sosedová, PhD., ŽU Žilina

Zadané na uverejnenie: 27. mája 2010